

Směnka č. 8 – komentář

I. Směnka je vystavena se dnem platebním po dnu vystavení. Tyto směnky jsou všeobecně považovány za neplatné.

II. Směnečná suma nečiní žádné problémy: platí suma slovní, tj. padesát korun českých.

III. Druhým (pravděpodobným) důvodem neplatnosti je alternativní doložka na doručitele (ve znění „Janu Novotnému nebo majiteli“). Výstavce asi uvedl jako věřitele sám sebe, bohužel doplnil slova „nebo majiteli“. Spory u těchto směnek jsou tradiční. Ze starší literatury k tomu Švamberg podotýká, že panující mínění má za to, že jde o platnou směnku; nicméně tento způsob udání remitenta vzbuzuje určité pochybnosti a nelze jej doporučit (volně dle Švamberg, G.: Naše jednotné směnečné právo. 1941, s. 35). Německá a rakouská judikatura (starší i současná) uznává tyto směnky za platné, když doložku „nebo majiteli“ chápe jako určitou variantu doložky „na řad“, tj. jako neškodné vyjádření převoditelnosti směnky (Kapfer, H.: Handkommentar zum Wechselgesetz, 1969, s. 39. Baumbach/Hefermehl: Wechselgesetz und Scheckgesetz, 1997, s. 113; ze starší literatury shodně např. Stranz, M.: Wechselgesetz, 14. vydání, 1952, s. 50).

Příliš nepřekvapí, že k opačnému závěru se kloní naše judikatura: Doložka „nebo doručiteli“ uvedená za označením remitenta ve směnce způsobuje absolutní neplatnost směnky pro její neurčitost podle § 37 odst. 1 obč. zák. (z usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. prosince 1997, sp. zn. 9 Cmo 240/97; publikováno v časopise Právo a podnikání v praxi, č. 6/1998, s. 20).

Vzhledem k ryze formální argumentaci soudu (ustanovením § 3 zákona o cenných papírech a zde použitým výrazem „doručitel“), není ale jasné, zda je tím uzavřena cesta i pro doložky „nebo majiteli“. V každém případě považuji za platné směnky s doložkou „případně dalšímu řádnému nabyvateli této směnky“ za údajem remitenta; nevyjadřuje se tím nic jiného, než že směnka je převoditelná. Doložka ve znění „nebo majiteli“ by mohla být posuzována stejně, když nevidím cestu pro analogii dle čl. III § 5 odst. 2, která by nás u směnek zavedla do slepé uličky naznačené Vrchním soudem v Praze. Cit. ustanovení zní takto: „O šeku vystaveném pro určitou osobu s doložkou „nebo majiteli“ nebo s doložkou stejného významu platí, že je vystaven na majitele“ (celý text byl převzat z komentáře Kotásek, J., Prospektum, 2006).

IV. Zajímavostí je tu současně redukce účastníků. Mělo jít o směnku na vlastní řad výstavce (srov. čl. I § 3 odst. 1 SŠZ). Ze směnky to ale – vzhledem k absenci rodných čísel – nevyplývá sto procentně.